

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

(א) לקמן סג. ג' (ב) ג' ע"ג ע"ג
גישין ע"ד. (א) ע"י רש"י
מכונות פט: ותוס' ד"ב: ש'
ד"ה מ"ג. (ד) לקמן סג.
(ה) [תוספתא פ"ב ע"ג].
(ו) פ"ח ה"ו.

הגהות הב"ח

(א) ג' אלא לאו רבן
שקט מיה פליגי: (ב) רבן
ר' מאיר אומר אסור
עד שיתן: (ג) א' רש"י
ד"ה ומתום אומרים אף
זה נדר יוכל להמיר
נדרו בעצמו שיטול נומר:
(ד) ב"ר ד"ה ג' ללא וכו'
אסור אם שוה אומר מפני
כבודי וזה אומר מפני
כבודך דכ"ע.

גליון הש"ס

גמ' א' רבי אליעזר בן
יעקב זירוזין הוי. קשה לי
לנלמא מריי במעמד דביו
שיין ברין לעיל דף ע"ג ע"א
ו"ע:

פירוש הרא"ש

אם אין אתה בא ונוטל
לבדך וכו'. דרך כבוד הוא
שיקבל מתנה לבני ולא
לעלמא: ש"א ע"פ חכם.
ואין נריך שאלה אע"פ
שכל פתח ומתים עוקר
הנדר מעיקרו ואע"פ
נריך שאלה למכס האי
פתחא מוכתת ע"פ: וזהו
כבודי. לטעם מתנת:
משום דא"ל לאו כ"כא
אנא. וכוון שיש טעם לנדר
אמרינן לנדר איכות:
דמתהנינא בוכך. דכיון
שהוא רוצה שיקבל ממנו
מתנה מרובה מתקמא גם
ממנו מתנה מרובה: וזינא
הוא הנהגה ממנו הרבה:
לאו מלכא אנא. ומסתמא
הנהגה הרבה מאתה שמועב
ממנו מתנה מרובה: וזינא
הוא דאדרהי לזומנא.
המוזמן יקבל לזמן
שימנהו לטעדתו ו"ל
אין נדר על ענין דאומנת
ו"ל המוזמן לזמן מודרני
מנכסין אם לא חולק אלך
כי ר'א לזומניו גם לטעדה
אמת הוא וזהו חפץ יומר
לכחול עם לו אחיש וכו"ו
לא הוי נדרי זרוזין אלא
נדר גמור מתכוון שיהיה:
באי לאו אפי' בביתיה:
אלא [בביתיה]. אכל
מנה לכה למפשע דפליגי
דשאי הכא כיון שאמר
שאי נהנה לך בהאי אלך
רבנן משום דא"ל לאו
כלבא אלא כו': הלבנה
בראב"ב. ומסתמא אמתיה
קאי אלמא פליגי והלבנה
סמיה:

הרי זה יכול המודר להמיר נדרו בעצמו שלא ע"פ חכם שיכול לומר לו המודר כלום אמרת ליתן לבני כך וכך אלא בשביל כבודי: וזהו כבודי. יומר שלא אקבל שאיני נריך וכבר הותר הנדר: מני אי רבי אליעזר בן יעקב. אע"ג דלא אמר זהו כבודי יומר בטל נדרי זירוזין הוא: אלא לאו רבנן היא. דקברי דלא הוי נדרי זירוזין וש"מ פליגי: לעולם רבי אליעזר בן יעקב היא. הא מתני: ומודה ר' אליעזר בן יעקב כהאי גנדר הוי. ולא זירוזין דודאי משום נדר ממש קא"ל דלומר ליה לאו כלבא אלא כו': ותכ"א אף זה. נודר יכול להמיר (א) שיכול לומר לו הריני מחזיק לך טובה כאילו התקבלתי ממך לפיכך אינו נדר: אי ר"א בן יעקב נדרי זירוזין הוו. שמוזרו ומדירו כדי שיתן לו כך וכך אע"ג דלא אמר התקבלתי הוי בטל נדרי זירוזין הוו: אלא לאו רבנן היא. דקברי דלא הוו נדרי זירוזין הוי. קשה לי לעולם ר"א בן יעקב היא. הא מתני: ומודה. דהאי לא הוה נדרי זירוזין אלא נדר ממש ולהכי אי אמר התקבלתי לא הוי נדר: משום דאי אמר ליה לאו מלכא כו': מני אי ר"א בן יעקב נדרי זירוזין הוו. המדיר חברו שיאכל עמו ואפי' לא חלה מותר: אלא לאו רבנן היא. ופליגי דלא הוו נדרי זירוזין: לעולם ר"א בן יעקב היא. ומודה דלאו נדרי זירוזין הוו: מי סברה דהדרה מומנא. דהיינו נדרי זירוזין: לא ומינא הוא דהדרה למזמנא דלמר ליה מומנא. וזהו: מי סברה דהדרה מומנא. קבל ענין ונדר ותלה הוא. המוזמן הא לא חלה הוי נדר גמור: יפר על קן. על אותו שאמר במשנה אומר ר"א בן יעקב האומר לחבירו קונם שאיני נהנה לך כו': והנה הפסוק כנגדו. אף על גב דשפיר נהנה לך וכו'. אע"פ שהקפיד כנגדו אף אלו נדרי זירוזין ומותר: ולא הוודו לו חכמים. שיהא נדרי זירוזין:

אם אי אתה מתארח אצלי ותאכל עמי פת חמה ותשתה עמי כוס חמין והלה הקפיד כנגדו יא"א אלו נדרי זירוזין ולא הודו לו חכמים לאו לאו אנטרין וכ"י האי הוא יכול לומר כן אכל אין הבנים סמוכים על שולחן אביהם הוא איפכא דלהרווחה דידהו קמכין וכל שאמרו הם התקבלתי דכיון שאפי' היה מקבל ממנו היה יכול להחזיר לו אף מעשיו יכול לומר הריני כאילו התקבלתי והחזרתיו דלכופי מטראתא למה לי אכל בצטול מעשה כגון שאמר נכסי אסורין עליך אם תלך למקום פלוני לא שייך למימר הכי לומר לו הרי הוא כאילו לא הלכת שא"א. ואיכא מאן דפליגי שאפילו בענין זה יכול לומר כן שאזונו תנאי עצמו לא אמרו מתחלה אלא להשלים רצונו שהיה רוצה שלא ילך ועשיו כיון שאינו חושש אם ילך אם לא ילך כבר נשלם רצונו: מי סברה דהדרה מומנא לזומנא דלמר ליה מומנא. וזהו: מי סברה דהדרה מומנא. קבל ענין ונדר ותלה הוא. המוזמן הא לא חלה הוי נדר גמור: יפר על קן. על אותו שאמר במשנה אומר ר"א בן יעקב האומר לחבירו קונם שאיני נהנה לך כו': והנה הפסוק כנגדו. אף על גב דשפיר נהנה לך וכו'. אע"פ שהקפיד כנגדו אף אלו נדרי זירוזין ומותר: ולא הוודו לו חכמים. שיהא נדרי זירוזין:

קונם שאני נהנה לך. קונם אלא מפני כבודי. שאתכבד על ידך צפני הצרכות שיראו שאני חשוד בענין שאתה רוצה ליתן לי מתנה זהו כבודי שאתכבד יומר כשיראה שאתה רוצה ליתן ואני איני רוצה לקבל: ואמרינן בירושלמי דרבי מאיר דפליגי צדיק דרייתא דמייתין בטמוך פליגי נמי צהא ומפרש תוס' צמאי פליגי דגרסינן א"ר זעירא צתסא חלוקים מה אנו קיימין אם כשזה אומר מפני כבודי וזה אומר מפני כבודי יומר כלום אמרת אלא מפני כבודי מדי חולק עליו ואומר לו לא כי אלא לכבודי ומתכוונית כדי שאתכבד שתקבל מתנה ממני דברי הכל אסור אם כשזה אומר מפני (א) כבודך זה אומר מפני כבודי דכ"ע לא פליגי דשרי כיון קיימים צתסא ר"מ אומר כמי כמי שזה אומר מפני כבודי זה אומר מפני כבודי ורבנן אמרין סתמן כמי שזה אומר מפני כבודי זה אומר מפני כבודך: לא ר"א בן יעקב היא. אף ר"א בן יעקב היא: משום דא"ל לאו כלבא אלא וכו'. והכא הוא דשייך למימר הכי מפני שהמוזמן אוסר על עצמו נכסי המוזמן ומש"ה איכא למימר דדוקא קאמר שאינו רוצה ליהנות ממנו אלא אי"כ יקבל הוא ממנו ג"כ הנהא זו דכור אי של חטים וכו' דלאו כלבא הוא אכל צמתיה היכי שייך למימר הכי והא המוזמן אינו אוסר עליו נכסי המוזמן דלדרכה נכסיו הוא אוסר למוזמן לא ליה יקבל ממנו גם עכשיו הנהא זו. ולא אמרינן דמשום דהכא צעני למיתן ליה מתנה מרובה משמע דעבד ליה חרף ניח נפשיה דאי לא לא הוה יהיב ליה נדר מתנה הלכך שייך למימר לאו כלבא אלא אכל צמתיה לא מוכח הכי דעביד איניש להאכיל את חבירו אלאו אף על גב דצתסיה לא יהיב ליה מעיקרא מדי: הריני כאילו הסקבלתי. מפרש צפרק מי שחזו (גיטין דף ע"ד) דהיינו טעמא משום דלהרווחה ידיה איכותי והא לא אנטרין. ודוקא כשהבנים סמוכים על שולחן דכ"י האי גוונא שייך למימר דלהרווחה ידיה איכותי שלא ינטרן להוינא משלו לנרין והא

לאו אנטרין וכ"י האי הוא יכול לומר כן אכל אין הבנים סמוכים על שולחן אביהם הוא איפכא דלהרווחה דידהו קמכין וכל שאמרו הם התקבלתי דכיון שאפי' היה מקבל ממנו היה יכול להחזיר לו אף מעשיו יכול לומר הריני כאילו התקבלתי והחזרתיו דלכופי מטראתא למה לי אכל בצטול מעשה כגון שאמר נכסי אסורין עליך אם תלך למקום פלוני לא שייך למימר הכי לומר לו הרי הוא כאילו לא הלכת שא"א. ואיכא מאן דפליגי שאפילו בענין זה יכול לומר כן שאזונו תנאי עצמו לא אמרו מתחלה אלא להשלים רצונו שהיה רוצה שלא ילך ועשיו כיון שאינו חושש אם ילך אם לא ילך כבר נשלם רצונו: מי סברה דהדרה מומנא לזומנא דלמר ליה מומנא. וזהו: מי סברה דהדרה מומנא. קבל ענין ונדר ותלה הוא. המוזמן הא לא חלה הוי נדר גמור: יפר על קן. על אותו שאמר במשנה אומר ר"א בן יעקב האומר לחבירו קונם שאיני נהנה לך כו': והנה הפסוק כנגדו. אף על גב דשפיר נהנה לך וכו'. אע"פ שהקפיד כנגדו אף אלו נדרי זירוזין ומותר: ולא הוודו לו חכמים. שיהא נדרי זירוזין:

קונם שאני נהנה לך. קונם אלא מפני כבודי. שאתכבד על ידך צפני הצרכות שיראו שאני חשוד בענין שאתה רוצה ליתן לי מתנה זהו כבודי שאתכבד יומר כשיראה שאתה רוצה ליתן ואני איני רוצה לקבל: ואמרינן בירושלמי דרבי מאיר דפליגי צדיק דרייתא דמייתין בטמוך פליגי נמי צהא ומפרש תוס' צמאי פליגי דגרסינן א"ר זעירא צתסא חלוקים מה אנו קיימין אם כשזה אומר מפני כבודי וזה אומר מפני כבודי יומר כלום אמרת אלא מפני כבודי מדי חולק עליו ואומר לו לא כי אלא לכבודי ומתכוונית כדי שאתכבד שתקבל מתנה ממני דברי הכל אסור אם כשזה אומר מפני (א) כבודך זה אומר מפני כבודי דכ"ע לא פליגי דשרי כיון קיימים צתסא ר"מ אומר כמי כמי שזה אומר מפני כבודי זה אומר מפני כבודי ורבנן אמרין סתמן כמי שזה אומר מפני כבודי זה אומר מפני כבודך: לא ר"א בן יעקב היא. אף ר"א בן יעקב היא: משום דא"ל לאו כלבא אלא וכו'. והכא הוא דשייך למימר הכי מפני שהמוזמן אוסר על עצמו נכסי המוזמן ומש"ה איכא למימר דדוקא קאמר שאינו רוצה ליהנות ממנו אלא אי"כ יקבל הוא ממנו ג"כ הנהא זו דכור אי של חטים וכו' דלאו כלבא הוא אכל צמתיה היכי שייך למימר הכי והא המוזמן אינו אוסר עליו נכסי המוזמן דלדרכה נכסיו הוא אוסר למוזמן לא ליה יקבל ממנו גם עכשיו הנהא זו. ולא אמרינן דמשום דהכא צעני למיתן ליה מתנה מרובה משמע דעבד ליה חרף ניח נפשיה דאי לא לא הוה יהיב ליה נדר מתנה הלכך שייך למימר לאו כלבא אלא אכל צמתיה לא מוכח הכי דעביד איניש להאכיל את חבירו אלאו אף על גב דצתסיה לא יהיב ליה מעיקרא מדי: הריני כאילו הסקבלתי. מפרש צפרק מי שחזו (גיטין דף ע"ד) דהיינו טעמא משום דלהרווחה ידיה איכותי והא לא אנטרין. ודוקא כשהבנים סמוכים על שולחן דכ"י האי גוונא שייך למימר דלהרווחה ידיה איכותי שלא ינטרן להוינא משלו לנרין והא

קונם שאני נהנה לך. קונם אלא מפני כבודי. שאתכבד על ידך צפני הצרכות שיראו שאני חשוד בענין שאתה רוצה ליתן לי מתנה זהו כבודי שאתכבד יומר כשיראה שאתה רוצה ליתן ואני איני רוצה לקבל: ואמרינן בירושלמי דרבי מאיר דפליגי צדיק דרייתא דמייתין בטמוך פליגי נמי צהא ומפרש תוס' צמאי פליגי דגרסינן א"ר זעירא צתסא חלוקים מה אנו קיימין אם כשזה אומר מפני כבודי וזה אומר מפני כבודי יומר כלום אמרת אלא מפני כבודי מדי חולק עליו ואומר לו לא כי אלא לכבודי ומתכוונית כדי שאתכבד שתקבל מתנה ממני דברי הכל אסור אם כשזה אומר מפני (א) כבודך זה אומר מפני כבודי דכ"ע לא פליגי דשרי כיון קיימים צתסא ר"מ אומר כמי כמי שזה אומר מפני כבודי זה אומר מפני כבודי ורבנן אמרין סתמן כמי שזה אומר מפני כבודי זה אומר מפני כבודך: לא ר"א בן יעקב היא. אף ר"א בן יעקב היא: משום דא"ל לאו כלבא אלא וכו'. והכא הוא דשייך למימר הכי מפני שהמוזמן אוסר על עצמו נכסי המוזמן ומש"ה איכא למימר דדוקא קאמר שאינו רוצה ליהנות ממנו אלא אי"כ יקבל הוא ממנו ג"כ הנהא זו דכור אי של חטים וכו' דלאו כלבא הוא אכל צמתיה היכי שייך למימר הכי והא המוזמן אינו אוסר עליו נכסי המוזמן דלדרכה נכסיו הוא אוסר למוזמן לא ליה יקבל ממנו גם עכשיו הנהא זו. ולא אמרינן דמשום דהכא צעני למיתן ליה מתנה מרובה משמע דעבד ליה חרף ניח נפשיה דאי לא לא הוה יהיב ליה נדר מתנה הלכך שייך למימר לאו כלבא אלא אכל צמתיה לא מוכח הכי דעביד איניש להאכיל את חבירו אלאו אף על גב דצתסיה לא יהיב ליה מעיקרא מדי: הריני כאילו הסקבלתי. מפרש צפרק מי שחזו (גיטין דף ע"ד) דהיינו טעמא משום דלהרווחה ידיה איכותי והא לא אנטרין. ודוקא כשהבנים סמוכים על שולחן דכ"י האי גוונא שייך למימר דלהרווחה ידיה איכותי שלא ינטרן להוינא משלו לנרין והא

י' א ב מ"י פ"ח מה"ל
נדרים הל' יד סמג
לאין רמז טו"ע י"ד
סומן לבל סת"ף כ'
י' א ב מ"י פ"ד מה"ל
נדרים הלכה א ופ"ג
מה"ל שבוטות הל' א
טו"ע י"ד סומן לבל
סת"ף י'
י' ד ה טו"ע י"ד ס"ג:

מוסף רש"י
זהו כבודי. שלא אטול
ממך (לקמן סג.) קונם
שאתה נהנה לי. קונם
מהא עלין כל הנאה
שתהה ממני (גיטין טד.).
אף זה. אם רצה הנדר
יכול להמירו מאילו בלא
שאלת המתה מסג. ואומר
לו הריני כאילו התקבלתי
(שם) ויאמר לו המדיר
הריני כאלו נתקבלתי מה
שקשמת ממני (לקמן סג.).
מר קשישא. שנינים היו
לנדר סתמא וסג שיהיה שוין
אלא שהגזיר קורין לו מר
קשישא ולצדיק קורין לו מר
יקרא (מחברות סג.).
וחלה הוה. המדיר (לקמן
סג.).

תוספת
מי סברה דאדרהי מומנא
לזומנא לא זינא
אדרהי לזומנא אמר ליה
מוזמנת לי אמר ליה
אין. פירוש כן אינו רוצה
לזומנא דור עלין שאתה
מוזמן לזומנא וזמנא קונם
פירוש ונדר פירוש
מוזמן לזומנא וזמנא קונם
פירוש עליו אם אין אי
מוזמן אוסר ולא הוי נדרי
זירוזין משום דדוקא היכא
שהמוזמן מקריב ומוזמן
מפליגי בו ומזוהו לאכלו
משלו תוס' שייך נדרי
זירוזין אכל כאלו אין נריך
לזו המוזמן לאכלו שהרי
אדרהי המוזמן מבקש מן
המוזמן שידור על כך
שימנהו: יתר על כן אמר
ר' אליעזר ב"י ואובל עמו
פת חמה. וזהו מאי יתר
על כן י"ל דהכי קאמר
אע"ג דשייך לומר לאו
כלבא אלא ו"ל והוא
לעיל דלא הוי זירוזין היכא
דשייך לומר לאו כלבא אלא
לכך נראה דלמר ליה קונם
שאי אתה נהנה ממני לעולם
אם אי אתה חולק היס
פת חמה והשתא לא שייך
טעמא דלאו כלבא אלא
לדשייך דלע"ג דפי' לו
פת חמה וכוס של חמין
דמקפיד הוא טפי וקדישא
דמתנין לנדר אפי' שרי: